

Onderbelichte vervolgoedingen

Abstract

Introductie: Er lijkt een disbalans te bestaan tussen de beschikbare opleidingsplaatsen en de beroepsvoorkeuren van geneeskundestudenten. Er is veel interesse voor klinische vervolgoedingen, terwijl sociale geneeskunde en ouderengeneeskunde met tekorten kampen. Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen wat de beroepsvoorkeur van geneeskundestudenten is en hoe deze is veranderd ten opzichte van 2013, de eerste keer dat deze enquête is afgenomen onder geneeskundestudenten. Daarnaast willen wij inventariseren hoe de beroepsvoorkeur van zesdejaars geneeskundestudenten zich verhoudt ten opzichte van het aanbod van opleidingsplekken. Tot slot willen wij inventariseren aan welke vervolgoeding volgens geneeskundestudenten onvoldoende aandacht wordt besteed in het curriculum.

Methode: In de jaarlijkse enquête van De Geneeskundestudent worden ieder jaar vragen opgenomen over beroepskeuze van geneeskundestudenten. In combinatie met gegevens van het Capaciteitsorgaan over het aantal opleidingsplaatsen zijn deze resultaten gebruikt om te kijken naar de ratio tussen de vraag (voorkeur van studenten) en het aanbod (aantal opleidingsplaatsen). Daarnaast is er gevraagd welke vervolgoedingen onderbelicht zijn binnen het curriculum volgens geneeskundestudenten. De enquête is in totaal door 3007 geneeskundestudenten ingevuld.

Resultaten: Er is geen verschil tussen de beroepsvoorkeur van geneeskundestudenten tussen 2013 en 2018. Bij de vervolgoedingen cardio-thoracale chirurgie (ratio 4,3), kindergeneeskunde (ratio 3,7) en plastische chirurgie (ratio 3,4) is de beroepsvoorkeur groter dan het aanbod van vervolgoedingen. De grootste discrepantie waarbij de vraag kleiner is dan het aanbod werd gevonden bij de vervolgoedingen verzekeringsgeneeskunde (ratio 0,0), pathologie (ratio 0,0), arts maatschappij en gezondheid (ratio 0,1), bedrijfsgeneeskunde (ratio 0,1) en ouderengeneeskunde (ratio 0,2). Van de geneeskundestudenten vindt 35,1% dat er onvoldoende aandacht in het curriculum is voor de vervolgoeding arts maatschappij en gezondheid. Andere vervolgoedingen waar volgens studenten meer aandacht voor moet komen zijn algemeen militair arts (27,2%), anesthesiologie (20,7%), arts voor verstandelijk gehandicapten (16,0%), tropengeneeskunde (15,7%), luchtvaartgeneeskunde (14,0%), specialisme ouderengeneeskunde (11,0%), ziekenhuisarts (10,5%), sportgeneeskunde (10,5%) en bedrijfsgeneeskunde (9,5%).

Discussie: Er bestaat een scheve verhouding tussen de vraag en het aanbod van vervolgoedingen. Binnen de opleidingen sociale geneeskunde en ouderengeneeskunde is het aanbod groter dan de vraag. Hetgeen ook opleidingen zijn waar volgens studenten onvoldoende aandacht aan wordt gegeven in het curriculum. Mogelijk is er een relatie tussen de aandacht in het curriculum voor een vervolgoeding en de interesse hierin. Het vergroten van aandacht aan onderbelichte opleidingen binnen het curriculum kan daarom mogelijk bijdragen aan het verbeteren van de scheve verhouding tussen vraag en aanbod van vervolgoedingen.

Trefwoorden: Beroepskeuze, vervolgoedingen, curriculum, faculteiten

1. Introductie

De tien populairste vervolgoedingen onder geneeskundestudenten lijkt de afgelopen jaren onveranderd met in de top drie huisartsgeneeskunde, kindergeneeskunde en interne geneeskunde. Dit blijkt uit het onderzoek naar beroepskeuze onder geneeskundestudenten die De Geneeskundestudent jaarlijks uitvoert om de vraag en aanbod van vervolgoedingen in kaart te brengen¹⁻⁵.

De interesse in veel van deze populaire vervolgoedingen blijkt groter te zijn dan het aanbod aan opleidingsplaatsen^{4,6}. Tegelijkertijd laten deze onderzoeken zien dat er vervolgoedingen, zoals arts maatschappij en gezondheid, ouderengeneeskunde en verzekeringsgeneeskunde, zijn waarbij de interesse kleiner is dan het aanbod. Eén van de mogelijke oorzaken van deze discrepantie is dat geneeskundestudenten weinig bekend zijn met deze

Auteur

Ibtissam Acem
Portefeuillehouder
Arbeidsmarkt en beroepskeuze

Redactie

Wies Bontje
Voorzitter
Amir Abdelmoumen
Commissaris Extern

Contact

De Geneeskundestudent
www.degeneeskundestudent.nl
Email:
info@degeneeskundestudent.nl

opleidingen en daarom minder snel kiezen voor beroepen binnen de sociale geneeskunde of ouderengeneeskunde.

In 2013 bleek dat het effect van een verplicht coschap ouderengeneeskunde in de Radboud Universiteit Nijmegen ertoe leidde dat de interesse voor ouderengeneeskunde driemaal groter was dan zonder dit coschap⁵. Het onderwijscurriculum zou dus mogelijk een invloed kunnen hebben op de beroepskeuze van studenten door aandacht te besteden aan de minder populaire vervolgoedingen. In de huidige situatie lijkt de keuze voor specialismen binnen de sociale geneeskunde en ouderengeneeskunde vooral tot stand te komen door eigen onderzoek en minder door het reguliere onderwijs. Dit blijkt uit de enquête van vorig jaar onder 2343 geneeskundestudenten¹.

Doel: Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen wat de huidige beroepsvoorkeur van geneeskundestudenten is en hoe deze is veranderd ten opzichte van 2013, de eerste keer dat deze enquête is afgenomen onder geneeskundestudenten. Daarnaast willen wij inventariseren hoe de beroepsvoorkeur van zesdejaars geneeskundestudenten zich verhoudt ten opzichte van het aanbod van opleidingsplekken. Tot slot willen wij inventariseren aan welke vervolgoeding volgens geneeskundestudenten onvoldoende aandacht wordt besteed in het curriculum.

2 Methoden

2.1 Enquête

De data werd vergaard middels een digitale enquête met een persoonlijke link, welke op 9 november 2017 werd opgestuurd via het programma MWM2 naar alle ingeschreven leden bij de Geneeskundestudent (n= 13899). De enquête werd gesloten op 14 januari 2018.

In totaal bestond de enquête uit 65 vragen, waarvan drie meerkeuzevragen over het onderwerp beroepskeuze en aandacht voor vervolgoedingen in de geneeskundestudie. Studenten konden ook hun eigen antwoord invoeren onder de opties 'anders, namelijk ...'. Deze antwoorden werden door ons gecategoriseerd. Afhankelijk van de vraag konden studenten meerdere antwoordopties aanvinken (zie bijlage 1).

2.2 Het aanbod van opleidingsplekken

Om de verhouding tussen vraag en aanbod van opleidingsplekken te kunnen onderzoeken gebruiken we als uitgangspunt het aantal opleidingsplekken in 2018 dat door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) halverwege vorig jaar is vastgesteld op basis van het advies het Capaciteitsorgaan^{7,8}. Voor vervolgoedingen waarbij het aantal opleidingsplekken niet door VWS is vastgesteld, gebruiken wij het door het Capaciteitsorgaan minimale geadviseerde aantal opleidingsplaatsen als uitgangspunt⁹.

2.3 Exclusiecriteria

Studenten die langer dan 6 maanden zijn afgestudeerd en studenten die de vragen over beroepskeuze niet volledig hebben ingevuld zijn niet meegenomen in de verdere analyse.

2.4 Statistische analyse

Alle gegevens zijn gepresenteerd als absolute aantallen of percentages voor categorische variabelen. De verschillen in categorische variabelen zijn getest middels Chi-kwadraat toetsen. Alle statistische analyses werden uitgevoerd met IBM SPSS, waarbij een α level van 0.05 gehanteerd. In enkele gevallen is α gecorrigeerd met de Bonferroni-correctie.

3 Resultaten

3.1 Responspercentage en karakteristieken

Het responspercentage van de enquête was 21,6% (n = 3007). Twee respondenten zijn niet meegenomen in de verdere analyse omdat ze meer dan 6 maanden waren afgestudeerd. 2920 respondenten hebben de vragen over de beroepskeuze ingevuld en zijn meegenomen in de analyse.

Van alle respondenten was 22,4% man en 77,2% vrouw. Van de respondenten volgde 41,0% coschappen. De meeste respondenten (19,9%) zaten in het eerste jaar van de studie. Gekeken naar de faculteiten, studeerden de meeste respondenten op de Rijksuniversiteit Groningen (17,0%) en de minste op de Universiteit van Amsterdam (9,6%). De karakteristieken van de respondenten zijn te vinden in tabel 1.

3.2 Beroepskeuze

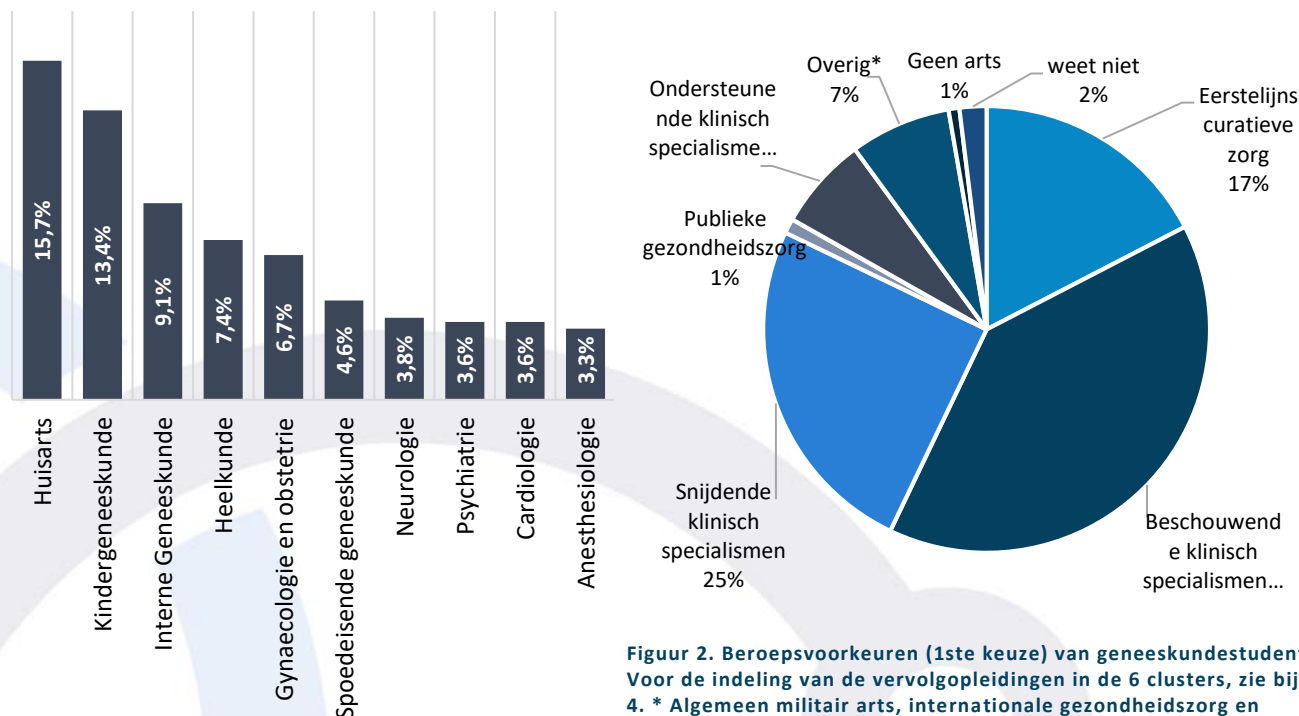
Aan alle respondenten is gevraagd wat de top drie beroepsvoorkeur is (bijlage 3) en welke vervolgoeding de eerste keus heeft (figuur 1, bijlage 2). De populairste vervolgoeding onder geneeskundestudenten is de opleiding tot huisarts. Van de geneeskundestudenten heeft 39,7% huisartsgeneeskunde in de top drie staan en bij 15,8% is dit de opleiding van eerste keus. Hierop volgden kindergeneeskunde met respectievelijk 28,3% en 13,3% en interne geneeskunde met respectievelijk 25,2% en 9,1%. Een ruime meerderheid van de studenten heeft een voorkeur voor een van de tien populairste beroepen (71,2%). De minst populaire vervolgoedingen zijn verzekeringsgeneeskunde (0,1%), luchtvaartgeneeskunde (0,3%) en nucleaire geneeskunde (0,5%).

De meeste geneeskundestudenten willen een klinisch specialisme beoefenen in de toekomst als eerste beroepskeuze (71,5%). 39,7% van de geneeskundestudenten zou graag een beschouwend klinisch specialisme willen doen, 25,0% een snijdend klinisch specialisme en 6,8% een ondersteunend klinisch specialisme (figuur 2).

Karakteristieken	Aantal (%)		Aantal (%)
Geslacht		Coschappen	
Man	653 (22,4)	Ja	1198 (41,0)
Vrouw	2253 (77,2)	Nee	1722 (59,0)
Geen antwoord	14 (0,5)		
Studiejaar		Faculteit	
1 ^{ste} jaar	580 (19,9)	Universiteit van Amsterdam	280 (9,6)
2 ^{de} jaar	398 (13,3)	Vrije universiteit Amsterdam	358 (12,3)
3 ^{de} jaar	400 (13,7)	Rijksuniversiteit Groningen	495 (17,0)
4 ^{de} jaar	455 (15,6)	Universiteit Leiden	341 (11,7)
5 ^{de} jaar	396 (13,6)	Universiteit Maastricht	376 (12,9)
6 ^{de} jaar	401 (13,7)	Radboud Universiteit Nijmegen	403 (13,8)
Zijinstroom*	121 (4,1)	Erasmus Universiteit Rotterdam	316 (10,8)
Overig**	177 (6,1)	Universiteit Utrecht	351 (12,0)

Tabel 1. Karakteristieken van studenten die de enquête volledig hebben ingevuld (n = 2920)

*zijinstroom = zijinstroom, A-KO, SUMMA. **Overig = minder dan 6 maanden afgestudeerd (n = 63), studenten in wachttijd (n = 114)

Figuur 2. Beroepsvoorkeuren (1ste keuze) van geneeskundestudenten. Voor de indeling van de vervolopleidingen in de 6 clusters, zie bijlage 4. * Algemeen militair arts, internationale gezondheidszorg en tropengeneeskunde, spoedeisende geneeskunde, sportgeneeskunde.

3.3 Huidige beroepskeuze ten opzichte van 2013

Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen de beroepskeuze van 2013 en 2018 (tabel 2). In deze analyse zijn alleen studenten meegenomen die als eerste voorkeur een medische vervolgopleiding hebben.

	2013	2018	P-waarde
Eerstelijns curatieve zorg	17,8 %	17,9 %	0,96
Beschouwende klinisch specialisten	42,1 %	40,8 %	0,37
Snijdende klinisch specialisten	26,1 %	25,7 %	0,78
Ondersteunende klinisch specialisten	6,7 %	6,9 %	0,73
Publieke gezondheidszorg	0,9 %	1,1 %	0,58
Overig*	6,4 %	7,5 %	0,11
	100 %	100 %	

Tabel 2. Beroepskeuze (1ste keuze) in 2013 en 2018.
Na Bonferronicorrectie is er geen significant verschil per cluster tussen 2013 en 2018.

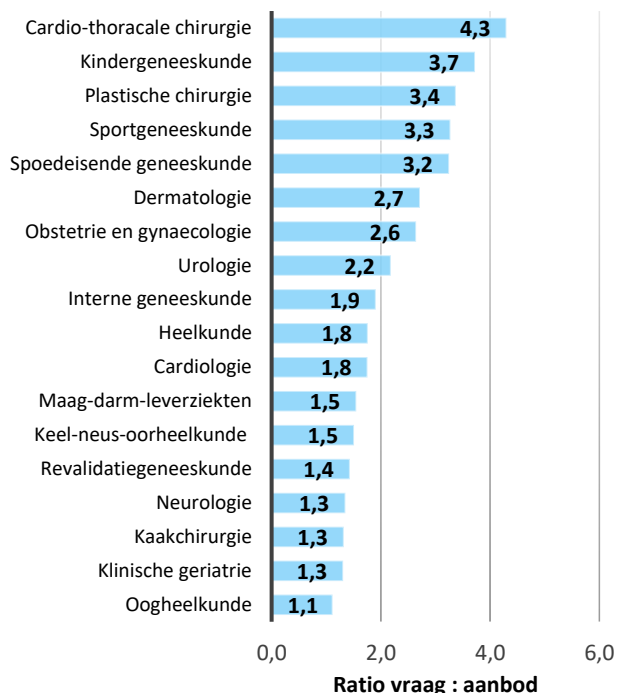
* Algemeen militair arts, internationale gezondheidszorg en tropeneeskunde, spoedeisende geneeskunde, sportgeneeskunde.

3.4 Vraag opleidingsplaatsen groter dan aanbod van vervolgopleidingen

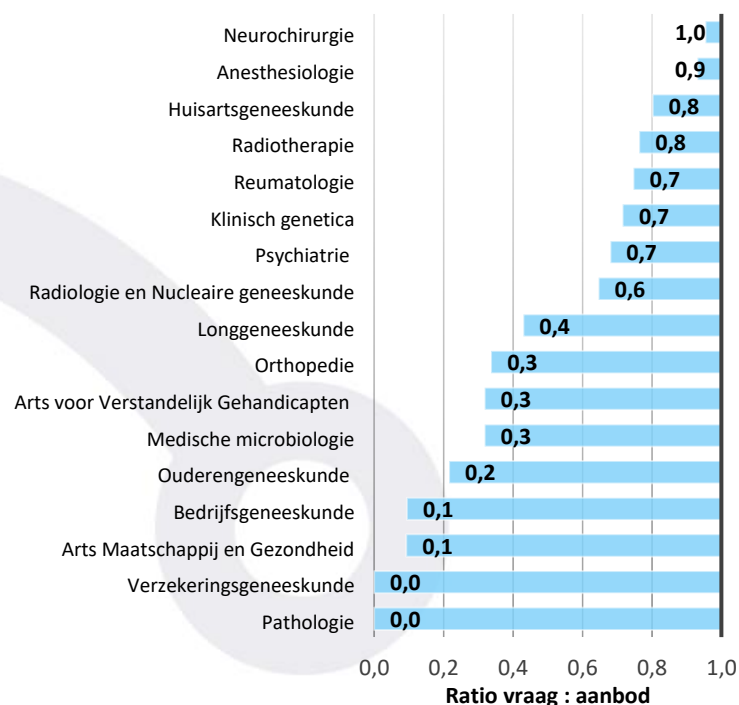
Aan de hand van de verdeling eerste beroepskeuze van zesdejaars geneeskundestudenten (inclusief SUMMA-A-KO jaar 4) en de verdeling van het totale aantal opleidingsplekken in 2018 (bijlage 5) is de verhouding tussen vraag en aanbod geanalyseerd. Hieruit blijkt dat de vraag bij cardio-thoracale chirurgie, kindergeneeskunde, plastische chirurgie, sportgeneeskunde en spoedeisende geneeskunde meer dan een factor drie groter is dan het aanbod (figuur 3).

3.5 Vraag opleidingsplaatsen kleiner dan aanbod van vervolgopleidingen

Bij de vervolgopleidingen medische microbiologie, arts voor verstandelijke gehandicapten, bedrijfsgeneeskunde, arts maatschappij en gezondheid, pathologie en verzekeringsgeneeskunde is de beschikbaarheid van de vervolgopleidingen meer dan een factor drie groter dan de vraag.

Figuur 3. Vervolgopleidingen waarbij de vraag groter is dan het aanbod[§]

Figuur 4. Vervolgopleidingen waarbij het aanbod groter is dan de vraag[§]

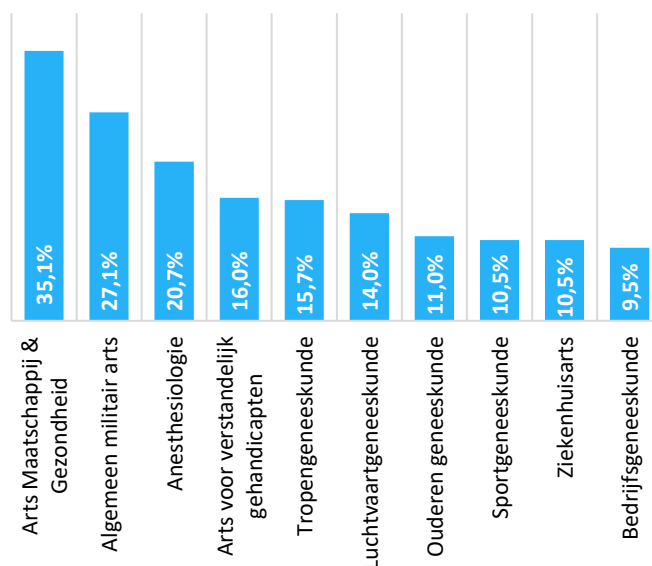
[§]Verhouding tussen de beroepsvoorkeur en opleidingsplekken per vervolgopleiding. Voor de vervolgopleidingen is de door het ministerie van VWS vastgestelde aantal opleidingsplekken gebruikt in de analyse.

3.6 Vervolgopleidingen met onvoldoende aandacht in het curriculum

Naast de beroepsvoorkeur is aan alle respondenten gevraagd aan welke vervolgoopleidingen volgens hen onvoldoende aandacht wordt besteed in het curriculum (figuur 5). De respondenten mochten maximaal drie vervolgoopleidingen kiezen. De meest gekozen antwoorden hierop waren arts maatschappij en gezondheid (35,1%) algemeen militair arts (27,2%), anesthesiologie (20,7%), arts voor verstandelijk gehandicapten (16,0%), internationale gezondheidszorg en tropengeneeskunde (15,7%), luchtvaartgeneeskunde (14,0%), specialisme ouderengeneeskunde (11,0%), ziekenhuisarts (10,5%), sportgeneeskunde (10,5%) en bedrijfsgeneeskunde (9,5%). Alle sociale geneeskundige vervolgoopleidingen¹ bij elkaar genomen, vond 45,2% van de geneeskundestudenten dat hier onvoldoende aandacht voor is in het curriculum. De studenten kozen maag-darm-leverziekten, cardio-thoracale chirurgie en interne geneeskunde het minst vaak als opleiding met onvoldoende aandacht in het curriculum.

Opvallend is dat 31,4% van de geneeskundestudenten van de Universiteit Maastricht vond dat er onvoldoende aandacht was voor dermatologie en venerologie. Dit verschilde significant met de rest van de faculteiten ($p < 0,001$) terwijl er geen significant verschil was in de beroepsvoorkeur (top drie) ten opzichte van de andere faculteiten ($p = 0,34$). Op de Erasmus universiteit van Rotterdam vond 19,7% van de geneeskundestudenten dat er onvoldoende aandacht was

voor bedrijfsgeneeskunde. Ook dit verschilde significant met de rest van de faculteiten ($p < 0,001$) terwijl er geen verschil was in de beroepskeuze ten opzichte van de andere faculteiten. Verder kwamen de vervolgoopleidingen waar onvoldoende aandacht voor is, volgens geneeskundestudenten, per faculteit redelijk overeen (tabel 3).

Figuur 5. Top 10 onderbelichte vervolgoopleidingen volgens geneeskundestudenten

Universiteit van Amsterdam % (n)

Arts Maatschappij en gezondheid	33,8%(92)
Anesthesiologie	25,4%(69)
Algemeen militair arts	24,6%(67)
Specialisme ouderengeneeskunde	15,8%(43)
Internationale Gezondheidszorg & Tropengeneeskunde	15,1%(41)

Vrije universiteit Amsterdam % (n)

Arts Maatschappij en Gezondheid	34,2%(118)
Algemeen militair arts	32,8%(113)
Internationale Gezondheidszorg & Tropengeneeskunde	22,6%(78)
Anesthesiologie	21,2%(73)
Arts voor Verstandelijk Gehandicapten	18,6%(64)

Rijksuniversiteit Groningen % (n)

Arts Maatschappij en Gezondheid	36,8%(178)
Algemeen militair arts	25,8%(125)
Arts voor Verstandelijk Gehandicapten	20,0%(97)
Anesthesiologie	15,7%(76)
Luchtvaartgeneeskunde	14,0%(68)

Universiteit Leiden % (n)

Arts Maatschappij en Gezondheid	32,5%(109)
Algemeen militair arts	29,6%(99)
Anesthesiologie	23,0%(77)
Internationale Gezondheidszorg & Tropengeneeskunde	18,2%(61)
Arts voor Verstandelijk Gehandicapten	17,9%(60)

Universiteit Maastricht % (n)

Arts Maatschappij en Gezondheid	32,5%(120)
Dermatologie en venerologie	31,4%(116)
Anesthesiologie	22,8%(84)
Algemeen militair arts	20,3%(75)
Specialisme ouderengeneeskunde	15,2%(56)

Radboud Universiteit Nijmegen % (n)

Arts Maatschappij en Gezondheid	38,8%(155)
Algemeen militair arts	29,1%(116)
Anesthesiologie	25,1%(100)
Arts voor Verstandelijk Gehandicapten	16,5%(66)
Internationale Gezondheidszorg & Tropengeneeskunde	14,8%(59)

Erasmus Universiteit Rotterdam % (n)

Arts Maatschappij en Gezondheid	34,2%(106)
Algemeen militair arts	29,4%(91)
Bedrijfsgeneeskunde	19,7%(61)
Anesthesiologie	16,8%(52)
Specialisme ouderengeneeskunde	16,1%(50)

Universiteit Utrecht % (n)

Arts Maatschappij en Gezondheid	36,6%(126)
Algemeen militair arts	26,7%(92)
Internationale Gezondheidszorg & Tropengeneeskunde	20,3%(70)
Anesthesiologie	17,4%(60)
Arts voor Verstandelijk Gehandicapten	15,1%(52)

Tabel 3. Top vijf vervolgoopleidingen waar meer aandacht voor moet komen in het curriculum per faculteit

¹ Arts maatschappij en gezondheid, bedrijfsgeneeskunde en verzekeringsgeneeskunde

4 Discussie

In dit onderzoek is gekeken naar de beroepskeuze van geneeskundestudenten en hoe deze verhoudt ten opzichte van het aantal opleidingsplaatsen. Hierbij is gekeken naar de beroepsvoorkeuren van zesdejaars geneeskundestudenten en het huidige aantal instroomplaatsen in de vervolgoopleidingen. Dit onderzoek geeft een goed beeld van de scheve verhouding tussen de beroepsvoorkeuren en opleidingsplaatsen van nieuwe basisartsen in 2018-2019. De groep basisartsen is echter groter dan de basisartsen die uit de basisopleiding stromen en niet alle basisartsen zullen direct een vervolgoopleiding gaan volden. Daarmee geeft dit onderzoek een minder betrouwbaar beeld van de beroepsvoorkeur van de gehele groep van basisartsen die een vervolgoopleiding willen volgen. In lijn met de resultaten uit ons onderzoek, zien we dat de vervolgoopleidingen met de bestaande tekorten zoals arts maatschappij en gezondheid, bedrijfsgeneeskunde en ouderengeneeskunde⁹ de vraag kleiner is dan het aanbod.

Voor de opleidingsplekken in de verzekeringsgeneeskunde en bedrijfsgeneeskunde hebben we de door het Capaciteitsorgaan minimale geadviseerde aantal opleidingsplaatsen meegenomen in de analyse. Dit zou mogelijk een onderschatting van de werkelijke beschikbare opleidingsplekken binnen deze specialismen kunnen zijn. Dit kan betekenen dat er een grotere discrepantie is bij verzekeringsgeneeskunde en bedrijfsgeneeskunde dan dat deze analyse laat zien. De vervolgoopleidingen luchtvaartgeneeskunde, tropengeneeskunde, algemeen militair arts en ziekenhuisarts zijn niet meegenomen in de analyse waarbij de vraag en het aanbod tegenover elkaar werden uitgezet, omdat er geen cijfers over het aantal geadviseerde vervolgoopleidingsplekken voor 2018 gepubliceerd zijn door het Capaciteitsorgaan.

Arts maatschappij en gezondheid, arts voor verstandelijk gehandicapten, ouderengeneeskunde en bedrijfsgeneeskunde zijn vervolgoopleidingen waar volgens studenten onvoldoende aandacht aan wordt besteed in het curriculum. Opvallend hierbij is dat dit vervolgoopleidingen zijn die veel moeite hebben om de opleidingsplekken gevuld te krijgen.⁹⁻¹² Dit komt overeen met dit onderzoek dat laat zien dat voor deze opleidingen het aanbod (aantal opleidingsplaatsen) groter is dan de vraag (beroepskeuze van studenten). Er lijkt dus een relatie te zijn tussen de aandacht in het curriculum voor vervolgoopleidingen en de interesse van geneeskundestudenten hierin. Het vergroten van de aandacht aan onderbelichte opleidingen binnen het curriculum kan dus mogelijk bijdragen aan het verbeteren van de scheve verhouding tussen vraag en aanbod van vervolgoopleidingen.

4.1 Mogelijke beperkingen van het onderzoek

De enquêtevragen over beroepskeuze en over onderbelichte vervolgoopleidingen waren meerkeuzevragen. De studenten konden hierbij een keuze maken uit een lijst van alle specialismen en profielen. Deze lijst stond op alfabetische volgorde. Deze volgorde zou van invloed kunnen zijn op de keuze die studenten hebben gemaakt. Dit zou in de toekomst vermeden kunnen worden door een willekeurige volgorde van weergave van de vervolgoopleidingen.

Bij de vraag over de top drie vervolgoopleidingen en de vraag over onderbelichte vervolgoopleidingen konden studenten minimaal één en maximaal drie opties aanvinken. Dit heeft als resultaat dat studenten die drie opties kiezen een drie keer zo grote impact hebben op de resultaten dan studenten die maar één optie hebben gekozen. Bij de vraag over de top drie vervolgoopleidingen heeft 10,3% minder dan drie opties aangevinkt en bij de vraag over onderbelichte opleidingen heeft 27,7% van de studenten minder dan drie opties aangevinkt.

Tot slot was van alle respondenten van dit onderzoek 23,1% man en 76,9% vrouw. Het vrouwelijke responspercentage is daarmee hoger dan het landelijke percentage van vrouwelijke geneeskundestudenten (66%).¹³

5 Conclusie en aanbevelingen

5.1 Conclusie

Het doel van dit onderzoeksrapport is het inventariseren van de huidige beroepskeuze van geneeskundestudenten om vraag en aanbod van vervolgoopleidingen in kaart te brengen en om de huidige beroepsvoorkeur te vergelijken met 2013, de eerste keer dat deze enquête is afgenomen onder geneeskundestudenten. Daarnaast wilden wij inventariseren welke vervolgoopleidingen onvoldoende aanbod komen in het curriculum volgens geneeskundestudenten.

De meest populaire vervolgoopleidingen zijn huisartsgeneeskunde, kindergeneeskunde en interne geneeskunde. De vervolgoopleidingen die het minst vaak in de top drie beroepsvoorkeur voorkomen zijn verzekeringsgeneeskunde, luchtvaartgeneeskunde, nucleaire geneeskunde, radiotherapie en bedrijfsgeneeskunde. De huidige beroepskeuze van geneeskundestudenten is onveranderd gebleven ten opzichte van 2013.

Verder laat dit rapport zien dat er een discrepantie is tussen vraag en aanbod van vervolgoopleidingen bij zesdejaars geneeskundestudenten. De grootste discrepantie waarbij de vraag groter is dan het aanbod wordt gevonden bij cardiothoracale chirurgie, kindergeneeskunde en plastische chirurgie. De grootste discrepantie waarbij de vraag kleiner is dan het aanbod vinden wij bij verzekeringsgeneeskunde, pathologie en arts maatschappij en gezondheid.

De meest genoemde vervolgoedingen waaraan onvoldoende aandacht wordt besteed in het curriculum zijn: arts maatschappij en gezondheid, algemeen militair arts, anesthesiologie, arts voor verstandelijk gehandicapten, tropengeneeskunde, luchtvaartgeneeskunde, ouderengeneeskunde, ziekenhuisarts, sportgeneeskunde en bedrijfsgeneeskunde

5.2 Aanbevelingen

- De basisopleiding zou een rol kunnen spelen om de discrepantie tussen vraag en aanbod te verkleinen, door meer aandacht te besteden aan de onderbelichte vervolgoedingen. Hierbij kan er gedacht worden aan gastcolleges, meeloopdagen en rolmodellen.
- Meer aandacht in de opleiding zou vooral moeten komen voor de vervolgoedingen welke volgens studenten onderbelicht zijn en waarbij het aanbod van opleidingsplaatsen groter is dan de vraag naar studenten/basisartsen: bedrijfsgeneeskunde, arts maatschappij en gezondheid, arts voor verstandelijke gehandicapten en ouderengeneeskunde.

7. Minister Schipper (VWS), Kamerbrief over capaciteitsplan 2016, 22 juni 2017
8. Stichting Bols, Definitieve toewijzing opleidingsplekken medisch specialismen 2018, http://stichtingbols.nl/documenten/Definitief_Toewijzingsvoorstel_psychiatrie_en_overige_medisch_specialismen_binnen_de_OORs_2018_dd_04-07-2017.pdf
9. Capaciteitsorgaan, Capaciteitsplan 2016, oktober 2016, http://www.capaciteitsorgaan.nl/wp-content/uploads/2016/10/2016_10_21-Revisie-3.0-Capaciteitsplan-2016-Hoofdrapport-DEFINITIEF.pdf
10. I. Kleijne, Artsen maatschappij en gezondheid maken opleiding aantrekkelijker, Medisch contact, 5 maart 2018
11. ABDTOPConsult, Aanpak dreigend tekort bedrijfsartsen, 26 januari 2017
12. L. van Kooten, Ouderengeneeskunde: een onderschat specialisme, Medisch contact, 7 juni 2017
13. CBS, 2017, Aantal wo ingeschrevenen binnen domein ho, <https://duo.nl/open Onderwijsdata/databestanden/ho/ingeschreven/wo-ingeschr/ingeschrevenen-wo1.jsp>.

6 Contactgegevens

De Geneeskundestudent
Domus Medica
Mercatorlaan 1200
3528 BL Utrecht

www.degeneeskundestudent.nl

e-mail: info@degeneeskundestudent.nl

7 Referenties

1. De Geneeskundestudent, onderzoeksrapport Beroepskeuze, 2017
2. De Geneeskundestudent, onderzoeksrapport Beroepskeuze, 2016
3. De Geneeskundestudent, onderzoeksrapport Beroepskeuze, 2015
4. De Geneeskundestudent, onderzoeksrapport Beroepskeuze, 2014
5. KNMG studentenplatform, onderzoeksrapport Beroepskeuze, 2013
6. Dr. D Vergouw, Dr P.J. Heiligers, Dr. R.S. Batenburg, De Keuzemonitor Geneeskunde, NIVEL, maart 2015, https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/keuzemonitor_geneeskunde_2015.pdf

Bijlage 1. Enquête

Algemene vragen

- Wat is je geslacht?
- Aan welke universiteit studeer je?
- In welk studiejaar van je studie geneeskunde zit je?
- Hoelang ben je al afgestudeerd? (indien bij de vorige vraag aangegeven afgestudeerd te zijn)
- Ben je al begonnen met je coschappen?

Beroepskeuze

- Wat is je top drie beroepskeuze? (drie keuzeopties)
 - Algemeen militair arts
 - Neurochirurgie
 - Anesthesiologie
 - Neurologie
 - Arts Maatschappij en Gezondheid
 - Nucleaire geneeskunde
 - Arts voor Verstandelijk Gehandicapten
 - Obstetrie en gynaecologie
 - Bedrijfsgeneeskunde
 - Oogheelkunde
 - Cardiologie
 - Orthopedie
 - Cardio-thoracale chirurgie
 - Pathologie
 - Chirurgie (heelkunde)
 - Plastische chirurgie
 - Dermatologie en venerologie
 - Psychiatrie
 - Donorgeneeskunde
 - Radiologie
 - Huisarts
 - Radiotherapie
 - Internationale Gezondheidszorg &
 - Reumatologie
 - Tropengeneeskunde
 - Revalidatiegeneeskunde
 - Interne geneeskunde
 - Specialisme ouderengeneeskunde
 - Kaakchirurgie
 - Spoedeisende geneeskunde
 - Keel-neus-oorheelkunde
 - Sportgeneeskunde Urologie
 - Kindergeneeskunde
 - Verslavingsgeneeskunde
 - Klinische genetica
 - Verzekeringsgeneeskunde
 - Klinische geriatrie
 - Ziekenhuisarts
 - Longgeneeskunde
 - Ik wil geen arts worden
 - Luchtvaartgeneeskunde
 - Anders, namelijk...
 - Maag-darm-leverziekten
 - Medische microbiologie
- Welke vervolgopleiding staat voor jou op nummer 1? (1 keuzeoptie uit bovenstaande lijst)
- Aan welk(e) specialisme(n) wordt/worden volgens jou niet genoeg aandacht besteed binnen het curriculum? (Bovenstaande lijst met specialismen, maximaal drie opties selecteren)

Bijlage 2: Eerste beroepsvoorkeur

Bijlage 2: Eerste beroepsvoorkeur	Man (n=653)		Vrouw (n=2253)		totaal (n=2920)	
	n	%	n	%	n	%
*Huisarts	66	10,1%	388	17,2%	458	15,7%
*Kindergeneeskunde	49	7,5%	342	15,2%	391	13,4%
Interne geneeskunde	75	11,5%	191	8,5%	266	9,1%
*Chirurgie (heelkunde)	75	11,5%	139	6,2%	215	7,4%
*Obstetrie en gynaecologie	8	1,2%	189	8,4%	197	6,7%
Spoedeisende geneeskunde	25	3,8%	109	4,8%	134	4,6%
Neurologie	17	2,6%	92	4,1%	110	3,8%
*Cardiologie	42	6,4%	62	2,8%	106	3,6%
Psychiatrie	26	4,0%	79	3,5%	105	3,6%
*Anesthesiologie	50	7,7%	46	2,0%	96	3,3%
Plastische chirurgie	13	2,0%	54	2,4%	68	2,3%
Tropeneeskunde	9	1,4%	51	2,3%	60	2,1%
*Neurochirurgie	31	4,7%	27	1,2%	58	2,0%
Orthopedie	21	3,2%	34	1,5%	56	1,9%
Ik weet het niet	6	0,9%	49	2,2%	55	1,9%
Maag-darm-leverziekten	12	1,8%	42	1,9%	54	1,8%
*Cardio-thoracale chirurgie	21	3,2%	22	1,0%	43	1,5%
Algemeen militair arts	14	2,1%	22	1,0%	36	1,2%
Sportgeneeskunde	13	2,0%	22	1,0%	35	1,2%
Dermatologie en venerologie	2	0,3%	31	1,4%	33	1,1%
*Radiologie	16	2,5%	17	0,8%	33	1,1%
Revalidatiegeneeskunde	0	0,0%	32	1,4%	32	1,1%
Keel-neus-oorheelkunde	9	1,4%	19	0,8%	28	1,0%
Arts Maatschappij en Gezondheid	2	0,3%	21	0,9%	25	0,9%
Specialisme ouderengeneeskunde	6	0,9%	19	0,8%	26	0,9%
Ik wil geen arts worden	6	0,9%	16	0,7%	22	0,8%
Klinisch geriatrie	1	0,2%	19	0,8%	21	0,7%
Oogheelkunde	4	0,6%	16	0,7%	20	0,7%
Urologie	5	0,8%	15	0,7%	20	0,7%
Longeneeskunde	8	1,2%	8	0,4%	16	0,5%
Pathologie	2	0,3%	13	0,6%	15	0,5%
Reumatologie	3	0,5%	13	0,6%	16	0,5%
Kaakchirurgie	6	0,9%	5	0,2%	11	0,4%
Klinische genetica	1	0,2%	11	0,5%	12	0,4%
Ziekenhuisarts	4	0,6%	8	0,4%	12	0,4%
Anders, namelijk....	1	0,2%	9	0,4%	10	0,3%
Arts voor Verstandelijk Gehandicapten	0	0,0%	6	0,3%	6	0,2%
Bedrijfseneeskunde	0	0,0%	5	0,2%	5	0,2%
Medische microbiologie	1	0,2%	4	0,2%	5	0,2%
Radiotherapie	2	0,3%	5	0,2%	7	0,2%
Nucleaire geneeskunde	1	0,2%	1	0,0%	2	0,1%
Luchtvaartgeneeskunde	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Verzekeringeneeskunde	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
* p <0,05 verschil tussen man en vrouw						
<i>Donorgeneeskunde en verslavingsgeneeskunde vallen onder arts maatschappij en gezondheid</i>						

Bijlage 3: beroepsvoorkeur top 3

	Man		Vrouw		Totaal	
	n	%	n	%	n	%
Verzekeringsgeneeskunde	1	0,2%	2	0,1%	3	0,1%
Luchtvaartgeneeskunde	3	0,5%	5	0,2%	8	0,3%
Nucleaire geneeskunde	6	0,9%	8	0,4%	14	0,5%
Bedrijfsgeneeskunde	6	0,9%	16	0,7%	22	0,7%
Radiotherapie	3	0,5%	17	0,8%	20	0,7%
Kaakchirurgie	16	2,4%	14	0,6%	30	1,0%
Medische microbiologie	6	0,9%	23	1,0%	29	1,0%
Arts voor Verstandelijk Gehandicapten	4	0,6%	32	1,4%	36	1,2%
Pathologie	6	0,9%	33	1,5%	40	1,4%
Reumatologie	7	1,1%	42	1,9%	49	1,7%
Longgeneeskunde	29	4,4%	33	1,5%	62	2,1%
Oogheekunde	18	2,7%	45	2,0%	63	2,1%
Klinische genetica	8	1,2%	59	2,6%	68	2,3%
Urologie	19	2,9%	51	2,3%	72	2,4%
Ziekenhuisarts	11	1,7%	66	2,9%	77	2,6%
Klinische geriatrie	8	1,2%	69	3,0%	80	2,7%
Radiologie	37	5,6%	43	1,9%	80	2,7%
Ik wil geen arts worden	25	3,8%	60	2,6%	85	2,9%
Revalidatiegeneeskunde	11	1,7%	95	4,2%	106	3,6%
Cardio-thoracale chirurgie	51	7,7%	61	2,7%	112	3,8%
Keel-neus-oorheelkunde	37	5,6%	76	3,4%	113	3,8%
Dermatologie en venerologie	10	1,5%	110	4,9%	121	4,1%
Neurochirurgie	58	8,8%	77	3,4%	136	4,6%
Algemeen militair arts	51	7,7%	87	3,8%	139	4,7%
Sportgeneeskunde	37	5,6%	105	4,6%	142	4,8%
Specialisme ouderengeneeskunde	19	2,9%	129	5,7%	149	5,1%
Orthopedie	57	8,6%	100	4,4%	159	5,4%
Arts Maatschappij en Gezondheid	22	3,3%	146	6,4%	170	5,8%
Plastische chirurgie	45	6,8%	157	6,9%	203	6,9%
Tropengeneeskunde	25	3,8%	184	8,1%	209	7,1%
Maag-darm-leverziekten	63	9,5%	168	7,4%	231	7,9%
Anesthesiologie	104	15,7%	132	5,8%	236	8,0%
Cardiologie	108	16,3%	230	10,2%	341	11,6%
Psychiatrie	63	9,5%	277	12,2%	343	11,7%
Neurologie	103	15,6%	341	15,1%	446	15,2%
Obstetrie en gynaecologie	33	5,0%	495	21,9%	530	18,0%
Chirurgie (heelkunde)	174	26,3%	384	17,0%	561	19,1%
Spoedeisende geneeskunde	141	21,3%	443	19,6%	585	19,9%
Interne geneeskunde	190	28,7%	547	24,2%	740	25,2%
Kindergeneeskunde	109	16,5%	720	31,8%	832	28,3%
Huisarts	214	32,4%	947	41,8%	1166	39,7%
<i>Donorgeneeskunde en verslavingsgeneeskunde vallen onder arts maatschappij gezondheid</i>						

Bijlage 4: Indeling clusters van vervolgoopleidingen⁶

Eerstelijns curatieve zorg

- Arts voor verstandelijk gehandicapten
- Huisartsgeneeskunde
- Specialist ouderengeneeskunde

Publieke gezondheidszorg

- Arts maatschappij en gezondheid
- Bedrijfsgeneeskunde
- Verzekeringsgeneeskunde

Beschouwende klinisch specialismen

- Cardiologie
- Dermatologie en venerologie
- Interne geneeskunde
- Kindergeneeskunde
- Klinische geriatrie
- Longgeneeskunde
- Maag-darm-leverziekten
- Neurologie
- Reumatologie
- Psychiatrie

Snijdende klinisch specialismen

- Cardio-thoracale chirurgie
- Chirurgie (heelkunde)
- Kaakchirurgie
- Keel-neus-oorheelkunde
- Neurochirurgie
- Obstetrie en gynaecologie
- Oogheelkunde
- Orthopedie
- Plastische chirurgie
- Urologie

Ondersteunende klinisch specialismen

- Anesthesiologie
- Klinische genetica
- Medische microbiologie
- Nucleaire geneeskunde
- Pathologie
- Radiologie
- Radiotherapie
- Revalidatiegeneeskunde

Overig: algemeen militair arts, tropengeneeskunde, spoedeisende geneeskunde, ziekenhuisarts, sportgeneeskunde

Bijlage 5: Aantal opleidingsplekken per vervolgopleiding gebruikt in de analyse

	Opleidingsplekken		Beroepskeuze (zesdejaars)	
	n = 2429		n = 402	
Anesthesiologie	80	3,30%	13	3,10%
Cardiologie	62	2,60%	19	4,50%
Cardio-thoracale chirurgie	8	0,30%	6	1,40%
Dermatologie	19	0,80%	9	2,10%
Heelkunde	65	2,70%	20	4,70%
Interne geneeskunde	96	4,00%	32	7,50%
Kaakchirurgie	13	0,50%	3	0,70%
Keel-neus-oorheelkunde	19	0,80%	5	1,20%
Kindergeneeskunde	60	2,50%	39	9,20%
Klinisch genetica	8	0,30%	1	0,20%
Klinische geriatrie	35	1,40%	8	1,90%
Longgeneeskunde	40	1,60%	3	0,70%
Maag-darm-leverziekten	37	1,50%	10	2,40%
Medische microbiologie	18	0,70%	1	0,20%
Neurochirurgie	6	0,20%	1	0,20%
Neurologie	51	2,10%	12	2,80%
Obstetrie en gynaecologie	52	2,10%	24	5,70%
Oogheelkunde	36	1,50%	7	1,70%
Orthopedie	34	1,40%	2	0,50%
Pathologie	18	0,70%	0	0,00%
Plastische chirurgie	17	0,70%	10	2,40%
Psychiatrie	160	6,60%	19	4,50%
Radiologie en Nucleaire geneeskunde	62	2,60%	7	1,70%
Radiotherapie	15	0,60%	7	0,50%
Reumatologie	23	0,90%	3	0,70%
Revalidatiegeneeskunde	28	1,20%	7	1,70%
Spoedeisende geneeskunde	30	1,20%	4	4,00%
Urologie	21	0,90%	8	1,90%
Huisartsgeneeskunde	750	30,90%	105	24,80%
Ouderengeneeskunde	186	7,70%	7	1,70%
Arts Maatschappij en Gezondheid	186	7,70%	3	0,70%
Arts voor Verstandelijk Gehandicapten	18	0,70%	1	0,20%
Verzekeringsgeneeskunde	48	2,00%	0	0,00%
Sportgeneeskunde	7	0,30%	4	0,90%
Bedrijfsgeneeskunde	121	5,00%	2	0,50%

Bijlage 6: Onderbelichte vervolgoopleidingen (n= 2858)

	n*	%
Maag-darm-leverziekten	14	0,5%
Cardio-thoracale chirurgie	21	0,7%
Interne geneeskunde	21	0,7%
Neurologie	20	0,7%
Longgeneeskunde	24	0,8%
Obstetrie en gynaecologie	23	0,8%
Orthopedie	32	1,1%
Neurochirurgie	44	1,5%
Urologie	44	1,5%
Reumatologie	45	1,6%
Radiotherapie	58	2,0%
Pathologie	61	2,1%
Keel-neus-oorheelkunde	65	2,3%
Huisarts	73	2,6%
Oogheelkunde	74	2,6%
Kindergeneeskunde	77	2,7%
Cardiologie	79	2,8%
Medische microbiologie	97	3,4%
Chirurgie (heelkunde)	102	3,6%
Klinische genetica	110	3,8%
Kaakchirurgie	133	4,7%
Psychiatrie	136	4,8%
Nucleaire geneeskunde	139	4,9%
Klinisch geriatrie	150	5,2%
Plastische chirurgie	164	5,7%
Revalidatiegeneeskunde	213	7,5%
Dermatologie en venerologie	230	8,0%
Radiologie	234	8,2%
Spoedeisende geneeskunde	235	8,2%
Verzekeringsgeneeskunde	261	9,1%
Bedrijfsgeneeskunde	271	9,5%
Sportgeneeskunde	301	10,5%
Ziekenhuisarts	300	10,5%
Specialisme ouderengeneeskunde	314	11,0%
Luchtvaartgeneeskunde	401	14,0%
Tropengeneeskunde	449	15,7%
Arts voor Verstandelijk Gehandicapten	457	16,0%
Anesthesiologie	591	20,7%
Algemeen militair arts	778	27,2%
Arts Maatschappij en Gezondheid	1004	35,1%
* Elke respondent mocht maximaal 3 voorkeuren geven.		